

ACCON AVM GROEP B.V.
KVK NUMMER 09171813 0000

MEANDER 725
POSTBUS 5090
6802 EB ARNHEM
TEL. 026 – 384 23 84
WWW.ACCONAVM.NL

consultatie-wet-en-regelgeving@nba.nl

DATUM 23 september 2020
KENMERK KCA/NBA/NOW/2020/1
BEHANDELD DOOR R.C.N. (Rob) van der Gun AA
r.vandergun@acconavm.nl

BETREFT Reactie accon avm groep b.v. betreffende het consultatiedocument 'Standaarden 3900N en 4415N Accountantsopdracht bij de NOW-regeling: assurance en aan assurance verwant'

Geachte heer/mevrouw,

Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om te reageren op het consultatiedocument 'Standaarden 3900N en 4415N Accountantsopdracht bij de NOW-regeling: assurance en aan assurance verwant'.

Hierna hebben wij per vraag, zoals opgenomen in het consultatiedocument, onze reactie gegeven.

Vraag 1	Heeft u opmerkingen bij de beschreven diversificatie wetende dat deze primair de verantwoordelijkheid is van SZW?
---------	---

Reactie:

Dit is zoals uzelf in de vraagstelling aangeeft de verantwoordelijkheid van de subsidieverstrekker, het Ministerie van SZW. Wij beschouwen de diversificatie met in achtneming hiervan en het huidige moment dan ook als een gegeven.

Vraag 2	Heeft u vragen over de gekozen afrekenmethodiek, hoewel die niet door de NBA wordt bepaald, die naar uw mening in de standaarden zouden moeten worden toegelicht?
---------	---

Reactie:

De subsidieverstrekker is verantwoordelijk voor de bepaling van de afrekenmethodiek. Dit is niet aan ons. Wel willen wij voor de ondernemers/organisaties in Nederland als ook voor onszelf de aandacht van u en die van de subsidieverstrekker vragen voor een ogenschijnlijke te rigide toepassing van subsidiekortingen van > 10% tot zelfs 100% (zoals vermeld in het accountantsprotocol behorend bij de eerste tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW 1) op pagina 18) in geval van een oordeelonthouding, wanneer niet (uitsluitend) sprake is van inherente beperkingen.

Wij begrijpen dat als voorwaarden niet worden nageleefd, dit negatieve gevolgen kan hebben voor de subsidievaststelling. Dat is normaal. Maar de Corona pandemie waar we met elkaar in zitten is niet normaal. We zitten in het nieuwe normaal. De vraag is dan ook gelet op de snelheid waarmee de NOW is ingevoerd, of op het moment van het doen van aanvragen hiervoor de voorwaarden al voldoende duidelijk waren of (nog) niet? In onze beleving nog niet en zijn deze voorwaarden naderhand nader uitgewerkt.

Iedere verklaring die wij afgeven is cliënt specifiek. Geven wij een oordeel of conclusie met beperking af dan zullen wij -zoals we dat altijd doen- alle hieraan ten grondslag liggende aangelegenheden met een zowel gezamenlijke als afzonderlijke impact op het oordeel/de conclusie duidelijk vermelden. Daarnaast rapporteren wij de uitkomsten van de pro-forma berekening op specifiek verzoek van de subsidieverstrekker. In theorie hebben wij hier geen grote bezwaren bij. De praktijk kan echter weerbarstig zijn. Bijvoorbeeld in situaties van het bereiken van overeenstemming met cliënten over het start- en het eindpunt van de onzekerheidsinschatting. Mocht met een cliënt hierover discussie blijven bestaan dan zullen wij de gehanteerde uitgangspunten ten grondslag liggende aan de uitkomsten van pro-forma berekening vermelden.

Geven wij een onthouding van onze conclusie/oordeel af en is uitsluitend sprake van inherente beperkingen dan zullen wij rapporteren conform het verzoek van de subsidieverstrekker (zoals vermeld in het accountantsprotocol op pagina 19) en zoals opgenomen in standaard 3900N.79R.

Geven wij een onthouding van onze conclusie/oordeel af en is er niet (uitsluitend) sprake van inherente beperkingen dan zullen wij -zoals we dat altijd doen- alle hieraan ten grondslag liggende aangelegenheden met een zowel gezamenlijke als afzonderlijke impact hierop duidelijk vermelden.

Een pro-forma berekening is bij een onthouding van onze conclusie/oordeel niet voorgeschreven. Wij zullen hier dan ook niet over rapporteren in tegenstelling tot de verklaringen met een oordeel of conclusie met beperking.

Wij denken dat een onthouding van onze conclusie/oordeel niet uitsluitend het gevolg van inherente beperkingen voor gaat komen en dat dit een dilemma in de hand werkt. Want het afgeven van een dergelijke verklaring betekent dat de subsidie in principe tot nihil wordt vastgesteld (zoals vermeld in het accountantsprotocol op pagina 18). Naast dat dit voor cliënten een belangrijke onzekerheid met zich mee brengt, is de vraag had dit voorkomen kunnen worden. Wij zullen uiteraard onze rug recht houden, daar kunt u op rekenen, maar vragen wel uw aandacht voor of een nihil vaststelling in dergelijke situaties proportioneel is.

Naast een adequaat functionerend intern kwaliteitsstelsel, kunnen wij ons voorstellen dat er op het moment dat we met elkaar in de uitvoering zitten tegen vragen en dilemma's aanlopen. Belangrijk is dan dat je deze vragen en/of dilemma's naast uiteraard intern, ook extern voor kan leggen. Wij pleiten dan ook voor het opzetten van een commissie

bestaande uit vertegenwoordigers van het Ministerie van SZW en de NBA die standpunten op voorgelegde vragen en dilemma's inneemt en deze uiteraard geanonimiseerd openbaar maakt. Dit om (meer) uniformiteit in werkwijzen en rapportages met elkaar te bewerkstelligen. Door samen te werken helpt u ons om deze 'NOW-verantwoordingspandemie' door te komen, helpen wij u om de NOW-subsidies vast te stellen en is er duidelijkheid voor de ondernemers/organisaties in Nederland.

Ondanks de hierboven geschetste dilemma's zijn wij van mening dat standaard 3900N op dit punt geen aanpassing behoeft.

Vraag 3	Gaat het in hoofdstuk 4 beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
---------	--

Reactie:

Wij kunnen ons hierin vinden. Wel zijn wij van mening, en vinden het belangrijk om dit te benadrukken, dat het hebben van collegiaal overleg in de situatie van het om gegronde reden(en) moeten teruggeven van een standaard 4415N opdracht met de opvolgend accountant verplicht is (conform artikel 15a van de VGBA). Daarnaast kunnen wij ons er wat bij voorstellen dat standaard 4415N en 3900N opdrachten die worden teruggeven moeten worden gemeld bij de NBA.

Vraag 4	Gaat het in hoofdstuk 5 beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden de aanpassingen dan moeten bestaan?
---------	---

Reactie:

Nee, wij hebben hierbij geen opmerkingen.

Vraag 5	Geeft het hierboven met betrekking tot verantwoordelijke organisatie en assurance-objecten beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
---------	---

Reactie:

Nee, wij hebben hierbij geen opmerkingen.

Vraag 6	Geeft het hierboven met betrekking tot omzet 2019 beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
---------	--

Reactie:

Ja. Wij denken dat er ook gevallen zijn waarin de omzet 2019 niet zonder meer als een gegeven kan worden beschouwd. Jaarrekeningen 2019 zijn nog niet opgemaakt dan wel

de aangiften IB 2019 zijn nog niet ingediend. Deze kunnen nog steeds onderhanden zijn. Op pagina 11 van het accountantsprotocol wordt ingegaan op de situatie waarin de jaarrekening over 2019 (nog) niet is gecontroleerd, hierbij wordt er echter wel van uitgegaan dat er een samengestelde definitieve jaarrekening 2019 is. Dit is er dus niet altijd. Wij willen u daarom het volgende in overweging meegeven:

- Overleg plegen met de subsidieverstrekker voor het opnemen van nadere toelichtingen en noodzakelijke aanvullende werkzaamheden hierover in het accountantsprotocol; en
- De aanvullende werkzaamheden -op basis van het (aangepaste) accountantsprotocol- verwerken in standaard 4415N.

Vraag 7	Geeft het hierboven met betrekking tot de AAV-standaard beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
---------	--

Reactie:

Nee. Gelet op de noviteit van de NOW begrijpen wij dat het inzetten van een (vormvrije) OKB ter waarborging van de kwaliteit, een belangrijke maatregel kan zijn. Inzet alleen hiervan zal per kantoor kunnen verschillen. Een mix van kwaliteitsmaatregelen waaronder opdrachtacceptatie, consultatie, OKB of themagerichte kwaliteitsbeoordeling (TKB) die zowel gezamenlijk als afzonderlijk het doel hebben om de beoogde kwaliteit te bewerkstelligen is ook een mogelijkheid. Belangrijk is immers dat de beoogde kwaliteit wordt bewerkstelligt.

Vraag 8	Geef het hierboven met betrekking tot beperkte mate van zekerheid beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
---------	--

Reactie:

Nee, maar in geval van dilemma's hieromtrent bevelen wij aan om een commissie, zoals bij de beantwoording van vraag 2 naar verwezen, in te stellen.

Vraag 9	Geeft het hierboven over inherente beperkingen beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
---------	---

Reactie:

Nee, maar in geval van dilemma's hieromtrent bevelen wij aan om een commissie, zoals bij de beantwoording van vraag 2 naar verwezen, in te stellen.

Vraag 10	Geeft het hierboven met betrekking tot de pro forma berekening beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
----------	---

Reactie:

Nee, maar wel willen wij u erop wijzen dat de praktijk in dit geval weerbarstig kan zijn en vragen hiervoor uw aandacht zoals al gedaan bij de beantwoording van vraag 2.

Vraag 11	Geeft het hierboven met betrekking tot de samenvatting bij een oordeelonthouding aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
----------	---

Reactie:

Nee. De huidige standaarden verplichten ons al om alle (afzonderlijke) aangelegenheden die zouden leiden tot een aanpassing van het oordeel/de conclusie te rapporteren. Dit is ons bekend en doen wij. Aan de behoefte van het Ministerie van SZW kunnen wij op dit punt voldoen.

Vraag 12	Geeft het hierboven met betrekking tot overeenkomstige toepassing beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
----------	--

Reactie:

Nee. Het is nu dan wel niet zelfstandig leesbaar, maar één integrale standaard (zonder verwijzingen) zou het ontoegankelijk hebben gemaakt. Eén standaard met verwijzingen is in dit kader het best passend.

Vraag 13	Geeft het hierboven met betrekking tot gedeelde verantwoordelijkheid beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassingen van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
----------	---

Reactie:

Nee, wij hebben hierbij geen opmerkingen.

Vraag 14	Geven de hierboven genoemde overige relevante zaken aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaarden moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
----------	--

Reactie:

Met betrekking tot de materialiteit (paragraaf 7.1) kunnen wij ons er wat bij voorstellen dat deze in een verklaring wordt vermeld en dat bij afwijking (lager) van de voorschriften hierover zoals opgenomen in het accountantsprotocol de reden(en) hiervoor word(t)(en) toegelicht. Ons is niet bekend of dit onderwerp al op tafel is geweest of niet en zo ja, wat de beweegreden(en) zijn om dit niet voor te schrijven.

Verder hebben wij geen opmerkingen anders dan dat wij in geval van dilemma's hieromtrent aanbevelen om een commissie zoals bij de beantwoording van vraag 2 naar verwezen in te stellen.

Vraag 15	Geeft standaard 4415N aanleiding tot opmerkingen anders dan reeds eerder gemaakte opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
----------	---

Reactie:

Nee, wij hebben hierbij geen opmerkingen.

Vraag 16	Geeft standaard 3900N aanleiding tot opmerkingen anders dan die reeds eerder zijn gemaakt die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?
----------	---

Reactie:

Nee, wij hebben hierbij geen opmerkingen.

Ten slotte

Wij hebben geen bezwaar tegen publicatie van onze reactie.

Hoogachtend,
accon avm groep B.V.
Namens deze:

R.C.N. (Rob) van der Gun AA
Directeur Kwaliteitscentrum accon avm